

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/73/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8620200633
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8620200633.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členov senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: V. A., nar. XX.XX.XXXX a M. A., nar. XX.XX.XXXX, obe bytom u matky, zastúpené opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov, pracovisko Svidník, deti rodičov O. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B.. Z. XXX/X, XXX XX Z. a M. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom B.. Z. XXX/X, XXX XX Z., o nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Svidník č. k. 5P/30/2020-6 zo dňa 20.04.2020, takto

rozhodol:

M e n í uznesenie tak, že nariadeným neodkladným opatrením:

I. Z a k a z u j e osobný styk otca s mal. deťmi počas doby trvania domácej izolácie otca, nariadenej mu Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a súvisiacej s predchádzaním šírenia vírusu COVID-19.

II. Po dobu trvania nariadeného neodkladného opatrenia je otec o p r á v n e n ý n e o b m e d z e n e sa stretávať s mal. deťmi prostredníctvom aplikácie Skype a mobilného telefónu.

III. Matka je p o v i n á zabezpečiť mal. deťom neobmedzený prístup k aplikácii Skype a mobilnému telefónu a oznámiť otcovi všetky potrebné údaje pre riadny výkon jeho práva styku s mal. deťmi.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Matka podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia navrhla dočasne ponechať mal. deti vo výlučnej opatere matky do skončenia opatrení vlády SR, súvisiacich s možnosťou nákazy vírusom COVID-19.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Svidník ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým uznesením návrhu matky vyhovel.

3. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 365 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“). Z rozsudku Okresného súdu Svidník č. k. 7P/91/2018-35 zo dňa 25.02.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 07.03.2019, súd zistil, že manželstvo rodičov bolo rozvedené. Na čas po rozvoде boli mal. deti zverené do osobnej starostlivosti matky, otec bol oprávnený stretávať sa s nimi každý páry týždeň od piatka od 18.30 hod. do stredy nasledujúceho nepárneho týždňa do 15.00 hod..

4. Matka v záujme ochrany zdravia a života maloletých detí navrhla dočasne zákaz styku s otcom, a to z dôvodu, že otec pracuje ako vodič kamiónu v zahraničí. Do zahraničia chodí v pravidelných dvojtýždňových intervaloch, kde navštevuje krajiny ako D., či C.. Naposledy, keď sa vrátil na Slovensko dňa 31.03.2020, vyžadoval si stretnutie s maloletými deťmi. Napriek tomu, že väčšinu času trávi v kamióne, je veľké riziko stretnutia s ľuďmi nakazenými vírusom COVID-19, keďže musí tankovať pohonné hmoty do vozidla, či spraviť si základné biologické potreby ako stravovanie či WC. Otec na naliehanie matky od styku ustúpil, ale daň 13.04.2020 znovu vycestoval do zahraničia a teraz sa už vyhráza, že tento krát si po deti príde za každú cenu, pričom použil prostredníctvom telefonického hovoru na jej osobu pred deťmi rôzne vulgarizmy. Prevziať deti by si chcel 17.04.2020, čím by došlo k ohrozeniu života a zdravia maloletých detí. Opätovným vycestovaním otca do zahraničia sa zvyšuje riziko jeho nákazlivosti vírusom COVID-19, ktorým by mohol následne nakaziť deti a tým matku a jej 62-ročnú matku, u ktorej spolu s deťmi dočasne býva. Aj počas zákazu vychádzania bol cez Veľkonočné sviatky otec navštíviť v obci Y. svoju sestru a jej deti a taktiež svojich rodičov, ktorí majú vyšší vek (otec 75 rokov a matka 70 rokov), čo hovorí o jeho zodpovednosti a dodržiavaní nariadení a celoštátnych opatrení.

5. Z uvedeného dospel súd k záveru, že zo strany otca je tu reálna obava ohrozenia zdravia maloletých detí, dôvodné pre nariadenie neodkladného opatrenia. Počiatok neodkladného opatrenia stanovil súd od 20.04.2020.

III. Obsah odvolania otca

6. Proti uzneseniu podal odvolanie otec, považujúc ho za rozporné s predpismi Slovenskej republiky, Medzinárodným dohovorom o práve dieťaťa ako aj opatrením Úradu verejného zdravotníctva SR č. OLP/2731/2020 zo dňa 23.03.2020. V tomto, ani inom opatrení, nie je ustanovenie o zákaze styku otca, pracujúceho ako vodič kamiónu s jeho mal. deťmi. Otec považuje krajiny ako D. a C. za bezpečné, s prísnymi hygienickými opatreniami, napriek tomu preventívne obmedzil svoj styk s mal. deťmi. Zákaz styku s deťmi po dobu trvania opatrení vlády SR, súvisiacich s možnosťou nákazy vírusom COVID-19, je nejasný a nevykonateľný. Otec navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a nariadiť vo veci pojednávanie.

7. Ustanovený opatrovník uviedol, že rodina sa zúčastňuje poradensko -psychologického procesu od decembra 2019. Pohovormi s mal. V. a M. nebola zaznamenaná nevhodná stretávanie detí s otcom. Rodičom bolo odporúčané, že ak sa styk nebude realizovať, je potrebné, aby mal. deti mali telefonický kontakt, príp. iný online kontakt.

8. Matka na návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia trvá. Otec by sa mal riadiť Opatrením Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pri ohrození verejného zdravia sp. zn.: OLP/3172/2020 zo dňa 17.04.2020. Toto opatrenie určuje vodičom nákladnej dopravy „ktorí vstupujú alebo vystupujú na/ z územia Slovenskej republiky za účelom prepravy, nakladania a vykladania tovaru“, okrem povinnosti používať ochranné pracovné prostriedky aj povinnosť ohľadom karantény. „Pre tieto osoby sa pre ich potrebný pobyt na území Slovenskej republiky mimo plnenia pracovných povinností nariaďuje domáca izolácia, pokiaľ je to možné mimo osôb, ktoré s nimi žijú v spoločnej domácnosti.“ Ak ide o bezpečnosť či zdravie mal. detí, potreby otca musia ísť bokom, veď ešte bude mať dostatok času venovať sa svojim deťom po ústupe pandémie aj bez rizika ohrozenia ich zdravia súvisiaceho s nákazou vírusom COVID-19.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), v spojení s ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario, pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zmeniť.

10. Právne posúdenie veci súdom prvej inštancie dopĺňa odvolací súd nasledovne:

Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

Podľa § 25 ods. 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo zakáže styk maloletého dieťaťa s rodičom, ak nie je možné zabezpečiť záujem maloletého dieťaťa obmedzením styku maloletého dieťaťa s rodičom.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Neodkladné opatrenie je možné nariadiť aj v prípadoch týkajúcich sa starostlivosti o maloleté deti za predpokladu, že pomery maloletého je nevyhnutné upraviť bezodkladne. Vzhľadom na uvedené, odvolací súd skúmal záujem maloletých detí na nariadení navrhovaného neodkladného opatrenia, ktorý bude daný predovšetkým v prípade jeho porušenia, resp. ohrozenia. Účelom neodkladných opatrení vo veciach maloletých je poskytnutie aj preventívnej ochrany ich právam a záujmom ešte pred ich porušením či ohrozením.

12. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že úprava výkonu rodičovských práv a povinností k mal. deťom bola naposledy vykonaná rozsudkom Okresného súdu Svidník č. k. 7P/91/2018-35 zo dňa 25.02.2019, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 07.03.2019. Manželstvo rodičov bolo rozvedené, na čas po rozvode boli mal. deti zverené do osobnej starostlivosti matky, otec bol oprávnený stretávať sa s nimi každý páry týždeň od piatka od 18.30 hod. do stredy nasledujúceho nepárneho týždňa do 15.00 hod..

13. Podanie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenie matka zdôvodňuje mimoriadnou situáciou, vyvolanou šírením vírusu COVID-19. Otec pracuje ako vodič kamiónu, pravidelne cestuje do zahraničia, čím sa vystavuje možnému riziku nákazy, ktorú môže šíriť aj na mal. deti a týmto spôsobom ich ohrozovať na ich živote a zdraví.

14. Súd prvej inštancie vzhliadol dôvodnosť návrhu matky, a tomuto vyhovel. Odvolací súd nie je zástancom obmedzovania rodičovských práv a povinností, uvádza však, že svet čelí pandémie, ktorej šírenie ani zdravotné následky nie sú úplne známe. Rizikovým faktorom je nepochybne aj cestovanie a pobyt v zahraničí, ktorému čelí otec v rámci výkonu svojho zamestnania. Vodiči kamiónov tvoria výnimku z povinnosti podrobovania sa vtedy povinnej štátnej karanténe, tá je ale nahradená domácou izoláciou, pokiaľ možno mimo osôb, žijúcich v spoločnej domácnosti.

15. Mal. deti žijú v spoločnej domácnosti s matkou, mali by byť teda vyňaté z okruhu osôb, v prítomnosti ktorých trávi otec dobu domácej izolácie. Odvolací súd reflektuje čl. 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, záujem dieťaťa na ochrane jeho života a zdravia však stavia nad záujem na rozvíjaní jeho vzájomných vzťahoch s obidvomi rodičmi a právo rodičia na osobné stretávanie sa s dieťaťom. V kontexte uvedeného, odvolací súd považuje za dôvodné obmedziť styk otca s mal. deťmi v súčasnej epidemiologickej situácii. Dôvod zmeny napadnutého uznesenia argumentuje odvolací súd nasledovne.

16. Ak súd prvej inštancie mienil napadnutým uznesením zakázať styk otca s mal. deťmi, mal tak učiniť v jeho výrokovej časti. Ponechanie mal. detí vo výlučnej opatere matky sa javí odvolaciemu

súdu ako zmätočné, bez odpovede na kladenú otázku, ako vykladať pojem „opatera“. Ak tým súd prvej inštancie mal na mysli osobnú starostlivosť, v tom prípade napadnuté uznesenie neprináša želaný účel obmedzenia osobného styku otca s mal. deťmi. Naopak, opakuje už skôr vydané rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností v časti zverenia mal. detí do osobnej starostlivosti, bez jeho dosahu na samostatný výrok o úprave styku otca s mal. deťmi.

17. Zmätočnosť a nevykonateľnosť rozhodnutia správne namietať otec aj v rozsahu ohraničenia doby trvania nariadeného neodkladného opatrenia. Nie je zrejmé, o aké konkrétne opatrenia vlády SR sa má jednať, napadnuté uznesenie však nasvedčuje, že sa jedná o akékoľvek opatrenia vlády SR, súvisiace s možnosťou nákazy vírusom COVID-19, ktoré však vôbec nemusí byť dôvodom obmedzenia styku rodiča s dieťaťom.

18. V nadväznosti na uvedené, odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie postupom vyplývajúcim z ust. § 388 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP nasledovným spôsobom.

19. Aj odvolací súd potvrdil existenciu ohrozenia zdravia mal. detí, ktoré by malo byť dôvodom zákazu osobného styku otca s mal. deťmi, avšak len počas doby trvania nariadenej domácej izolácie. Po odpadnutí dôvodov jej ďalšieho trvania pomíňa aj účel sledovaným zákazom styku a v ďalšom rozsahu nariadenie neodkladného opatrenia nie je dôvodné.

20. V snahe o zachovanie rodičovských práv otca, odvolací súd usiluje o nahradenie osobného styku alternatívnymi spôsobmi stretávania, ktoré by prispeli zmierniť následky uloženého zákazu styku. Výdobytky modernej techniky umožňujú realizovať videohovory či aspoň telefonické hovory, na ktoré má otec právo aj počas domácej izolácie. Aby táto forma styku neostala upravená len formálne, odvolací súd pristúpil k uloženiu povinnosti matke zabezpečiť mal. deťom prístup k aplikácii Skype, rovnako tak mobilnému telefónu, na ktorý môže otec maloletých kontaktovať.

21. O trovách konania o nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

22. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).